

ПОТРЕБИ В СПОЖИВАННІ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ АСОРТИМЕНТНОГО ПОРТФЕЛЮ ПІДПРИЄМСТВ

Тіхонова А.С., аспірант

Національний університет харчових технологій, Україна, м.Київ

Харчова продукція належить у своїй більшості до товарів повсякденного і частого попиту. Якщо потреби в непродовольчих товарах практично необмежені, тобто їх межі в кожний даний момент визначаються купівельною спроможністю споживача, то потреби в харчових продуктах мають у підсумку межі, обумовлені фізіологічними нормами харчування, власними вподобаннями споживачів і т.д. Тому перед підприємствами харчової промисловості постає завдання у формуванні збалансованого асортиментного портфелю за для забезпечення потреб споживачів.

Формування товарного асортименту підприємства неможливе без урахування потреб в споживанні того чи іншого виду продукції. Потреба, підкріплена платоспроможністю споживачів, є визначальним фактором формування збалансованого асортиментного портфелю, оскільки виробництво, по-перше, створює нові зразки продукції, і, по-друге, виробляє достатню кількість цієї продукції, задовольняючи потреби в ній [1].

Поняття "споживання" породжується взаємодією таких факторів: потреби; сфера їхнього розподілу - виробництва благ та обмін ними; формування потреб як засобів реалізації та соціального становлення особистості.

Споживання - це процес, при якому товари або послуги використовуються споживачами для задоволення власних потреб та бажань. Споживання вимірюється, виходячи з вартості товарів та послуг, використаних повністю або частково за певний період часу, чи з вартості товарів та послуг, куплених або придбаних будь-яким іншим шляхом для цілей споживання. Згідно з наказом Державного комітету статистики України «Про затвердження

Класифікації індивідуального споживання за цілями» продукти харчування відносяться до товарів короткострокового користування – товарів одноразового використання [3].

Споживання основних видів продовольства в Україні зображено в табл. 1.

Таблиця 1

**Споживання основних видів продовольства в 2011р. по регіонах
(на одну особу за рік; кілограмів, штук)**

Регіони та області	Групи продовольства:									
	хліб та хлібопр.	м'ясо та м'ясопр.	молоко та молокопр.	яйця і яйцепр.	риба і рибопр.	овочі і баштанні культури	олії рослинні	цукор і цукорозмісні пр.	плоди, ягоди та виноград	картопля
Раціональна норма споживання(розрахунки МОЗ України)	101,0	80,0	380,0	290	20,0	161,0	90,0	124,0	38,0	13,0
Україна	110,4	51,2	204,9	310	13,4	162,8	13,7	38,5	52,6	139,3
Крим	113,9	55,1	179,2	302	13,0	155,8	13,2	35,9	49,0	120,8
Вінницька	121,7	49,7	210,7	320	15,4	177,7	15,2	43,8	54,6	172,1
Волинська	127,6	50,3	240,9	270	11,8	157,2	12,9	37,5	42,7	183,8
Дніпропетров.	105,3	56,6	170,6	326	13,7	165,0	13,9	37,5	62,4	106,4
Донецька	105,0	60,2	182,7	331	16,0	169,3	14,5	40,5	59,8	121,4
Житомирська	114,3	45,8	233,1	321	12,9	138,5	13,9	37,1	41,9	199,7
Закарпатська	121,0	47,0	242,4	275	7,8	148,8	12,9	40,4	45,9	132,3
Запорізька	106,6	51,9	178,0	304	14,3	165,8	13,2	40,6	46,4	108,0
Івано-Франківська	116,3	40,2	260,1	265	8,3	117,5	12,5	39,0	38,3	184,0
Київська	84,0	63,7	199,9	342	16,9	162,5	13,9	35,0	74,4	116,5
Кіровоградська	112,7	48,3	192,7	314	10,7	174,3	12,3	35,3	42,9	146,7
Луганська	111,8	43,4	175,2	300	13,1	138,5	13,7	39,6	38,2	128,2
Львівська	105,9	45,4	207,6	287	10,8	147,8	14,7	36,4	45,9	177,8
Миколаївська	120,1	46,2	212,2	301	15,5	195,8	16,0	43,3	49,1	101,2
Одеська	115,6	44,4	180,0	302	18,5	174,8	14,7	39,6	66,7	108,3
Полтавська	117,6	52,4	222,5	347	13,3	198,9	12,3	37,3	52,3	139,2
Рівненська	116,1	47,9	239,0	308	10,5	148,0	12,1	40,2	42,4	173,0
Сумська	114,6	44,7	210,7	304	9,9	162,0	12,3	38,4	40,1	185,0
Тернопільська	114,9	45,2	234,6	285	9,3	149,1	14,2	35,0	38,3	176,7
Харківська	109,0	54,2	217,7	298	10,7	163,4	12,3	32,7	50,4	113,5
Херсонська	129,4	46,4	184,6	304	15,0	194,9	13,5	46,3	51,6	139,8
Хмельницька	106,8	43,5	242,1	319	9,8	144,1	13,1	35,4	50,5	197,2
Черкаська	125,8	53,1	218,1	304	17,6	188,0	14,5	44,4	49,2	154,7
Чернівецька	118,7	41,7	243,9	303	10,6	167,2	13,0	38,4	54,3	143,7
Чернігівська	122,2	44,2	241,5	290	13,8	174,5	13,4	45,9	44,1	175,7

Джерело: [2]

Як бачимо найбільшим по споживанню є групи "молока та

молокопродуктів", "картоплі", "хлібу і хлібопродуктів" та "овочей і баштанних культур". Фактичне споживання за продовольчими групами "хліб і хлібопродукти", "картопля", "олія рослинна всіх видів" перевищує раціональну норму.

Вимоги до збалансованого асортиментного портфелю встановлюються відповідно до виявлення запитів споживачів до продукції певної споживчої групи та асортиментної приналежності. Це відбувається за допомогою методів маркетингових досліджень таких, як: соціологічний - опитування, реєстраційний - спостереження, а для сезонних і модних товарів - метод історичних аналогій. Крім того, організації, які застосовують стратегію активного маркетингу, самі формують попит за допомогою реклами, виставок-продажів, презентацій та інших методів і тому мають змогу впливати на формування попиту щодо асортиментного портфелю підприємства.

Вимоги до раціональності асортименту змінюються в залежності від кон'юнктури ринку (платоспроможності покупців, соціально-культурних, правових та інформаційних характеристик навколишнього середовища організації).

Отже, потреби в споживанні будь якого товару і харчової продукції в тому числі є основою для формування збалансованого та раціонального асортиментного портфелю підприємств.

Література:

1. Каталог современного программного обеспечения маркетинговых исследований и анализа товарного ассортимента [Электронный ресурс]. – Режим доступа до докум.: <http://www.analytic-soft.ru/tovar-assortiment>.
2. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2011 році [Електронний ресурс]. – Режим доступа до докум.: <http://www.me.gov.ua/file/link/187457/file/zvit2011.doc>.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступа до докум.: <http://www.ukrstat.gov.ua>.